

**Ons MVB-beleid en
de stem van de achterban**

Inhoud

Ons MVB-beleid: overtuigingen, uitgangspunten en keuzes 3

Speciale aandacht voor het klimaat 4

De stem van de achterban: de organisatie van het raadplegen 6

De achterban aan het woord 7

Wat zeggen de deskundigen? 9

Introductie

Centraal Beheer APF voert een stevig beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Twee maal per jaar rapporteren we erover en daarnaast evalueren we dit MVB-beleid met onze achterban. De stem van de deelnemer moet er immers in doorklinken! Daarom komen we al enkele jaren in speciale MVB-sessies bijeen met de belanghebbenden-organen (BO's) van de kringen. En we voerden een deelnemersonderzoek uit. Op basis van de gepeilde meningen en nieuwe overtuigingen en risico-inzichten slagen we er telkens gezamenlijk in ons MVB-beleid verder te ontwikkelen.

Ons MVB-beleid: overtuigingen, uitgangspunten en keuzes

MVB is niet nieuw voor Centraal Beheer APF. Al sinds onze oprichting houden we er rekening mee in onze beleggingen. Onze overtuigingen, uitgangspunten en keuzes – die samen ons MVB-beleid vormen – zijn beproefd in de praktijk en worden in overleg met onze achterban regelmatig aangescherpt.

Onze vaste overtuiging: MVB loont

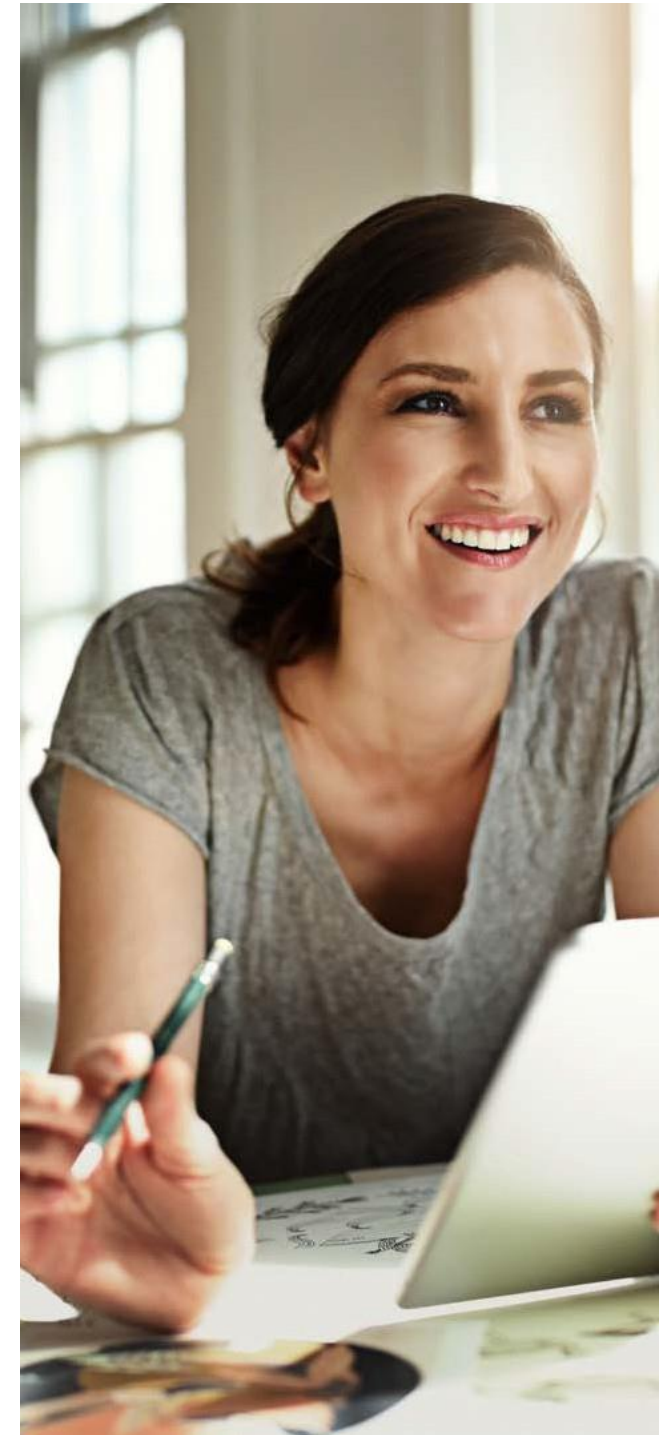
We zijn er vast van overtuigd dat maatschappelijk verantwoord beleggen loont. Het maatschappelijk perspectief van een belegging is naast het risico-rendementsperspectief een belangrijke drijfveer achter ons MVB-beleid. We integreren MVB in onze portefeuilles, omdat duurzaam beleggen hand-in-hand gaat met de rendementsdoelen die we stellen. Het toepassen van duurzame factoren in het beleggingsproces levert ons inziens een gelijke of betere rendement-risicoverhouding op.

Internationaal aanvaarde normenkaders als uitgangspunt

Voor ons MVB-beleid gaan we uit van drie internationaal aanvaarde normenkaders op het gebied van duurzaamheid:

- het Global Compact van de Verenigde Naties (UN Global Compact);
- de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen);
- de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UN Guiding Principles/UNGPR).

Het UN Global Compact is een oproep aan bedrijven over de hele wereld om hun strategieën en activiteiten in lijn te brengen met tien principes op vier thema's: mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en corruptie. Ook de OESO-richtlijnen raken de vier genoemde thema's van het UN Global Compact, maar onderscheiden bovendien: consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De UN Guiding Principles geven internationaal geaccepteerde richtlijnen aan ondernemingen over de omgang met mensenrechten.

Speciale aandacht voor het klimaat

Naast de duurzaamheidsthema's die we hierboven noemden, vragen wij en onze achterban specifieke en uitdrukkelijke aandacht voor het thema klimaatverandering. Waar mogelijk en relevant willen we onze doelen koppelen aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de VN. Wij vinden het thema klimaattransitie (SDG7 en 13) het belangrijkste; daar zal onze focus op liggen in de komende periode.

Klimaatovertuigingen

In het overleg met de achterban krijgt deze focus op de klimaattransitie veel bijval. De gezamenlijke evaluaties van ons MVB-beleid hebben geleid tot de formulering van vijf klimaatovertuigingen:

1. Klimaatverandering kan invloed hebben op de rendement-risicoverhouding van de beleggingsportefeuille.
2. Klimaatrisico behoort tot de mee te wegen risico's bij beleggingskeuzes.
3. We zien beleggingskansen in de energietransitie en willen bijdragen aan de realisatie ervan.
4. We onderschrijven de doelstellingen van het Akkoord van Parijs en willen eraan bijdragen door het reduceren van de CO₂-voetafdruk van onze beleggingsportefeuille.
5. Het effect van 'stranded assets' vormt op de korte tot middellange termijn een gering risico.

Klimaatrisico

Ook is na overleg met de achterban het inzicht in klimaatrisico gedefinieerd. Klimaatrisico bestaat uit fysieke risico's (extreme weerspatronen) en transitie-

risico's (nieuwe regelgeving, afnemende waarde van CO₂-intensieve bedrijven en marktsentiment). Deze aspecten zijn geïntegreerd in ons risicoraamwerk. We verwachten dat transitierisico's op de korte tot middellange termijn de grootste impact hebben op de beleggingsportefeuille. Om deze risico's te mitigeren willen we de CO₂-uitstoot van de portefeuille reduceren.

Klimaatdoelstellingen

Op basis van het inzicht in het klimaatrisico zijn drie doelstellingen geformuleerd:

1. De Climate Transition Benchmark is de referentie-index voor onze klimaatdoelstellingen. Dit betekent een reductie van 30% CO₂-uitstoot ten opzichte van de generieke benchmark per ultimo 2020 voor aandelen Wereld, Opkomende Markten en High Yield per 31-12-2022. Daarna volgt een jaarlijkse reductie van de CO₂-uitstoot van 7%. In 2050 willen we voor dit deel van de portefeuille CO₂-neutraal zijn.
2. Prioriteer de portefeuilles met de hoogste blootstelling aan klimaatrisico's: aandelen Wereld, Opkomende Markten en High Yield-obligaties.

3. Naast deze klimaatgerelateerde doelstellingen (Environment) streven we naar een hogere score dan de generieke benchmark op de aspecten Social en Governance.

Het kiezen van de best passende MVB-instrumenten

Voor het uitvoeren van de MVB-doelstellingen staan diverse middelen ter beschikking. Wij hebben ervoor gekozen om vijf beproefde instrumenten doelgericht in te zetten:

1. het screenen en uitsluiten van ondernemingen en landen;
2. het aangaan van de dialoog met ondernemingen ('engagement');
3. stemmen op aandeelhoudersvergaderingen ('proxy voting');
4. integratie van duurzaamheidsinformatie in beleggingsprocessen ('ESG-integratie');
5. doelinvesteringen/impact-beleggen.

Over de toepassing van deze instrumenten valt veel te zeggen, en dat doen we ook, bijvoorbeeld op de website. Daarom beperken we ons hier tot een korte toelichting. Of een onderneming of land onze gekozen normenkaders overtreedt, moet blijken uit een screening. Is de schending structureel, dan komt uitsluiting van onze beleggingen in aanmerking. Dat is op voorhand het geval bij producenten en distributeurs van controversiële wapens en bij tabaksproducenten. Dit geldt ook voor verwerkers van kolen en teerzand, wat concreet aansluit op ons focusthema Klimaatverandering. Is de schending niet structureel, dan gaan we eerst de dialoog aan, in een poging het gedrag te corrigeren. Onze stem op aandeelhoudersvergaderingen draagt daar ook aan bij.

We ontwikkelden ook een landenbeleid waarin we landen screenen op bijvoorbeeld corruptie en vrijheid van meningsuiting.

Tot slot doelinvesteringen, ofwel beleggingen met een meetbaar positief effect op maatschappij of milieu; denk aan duurzame energiebronnen. Dergelijke impactbeleggingen hebben onze voorkeur, maar een goede risico-rendementsafweging blijft daarbij maatgevend.

De stem van de achterban:

De organisatie van het raadplegen

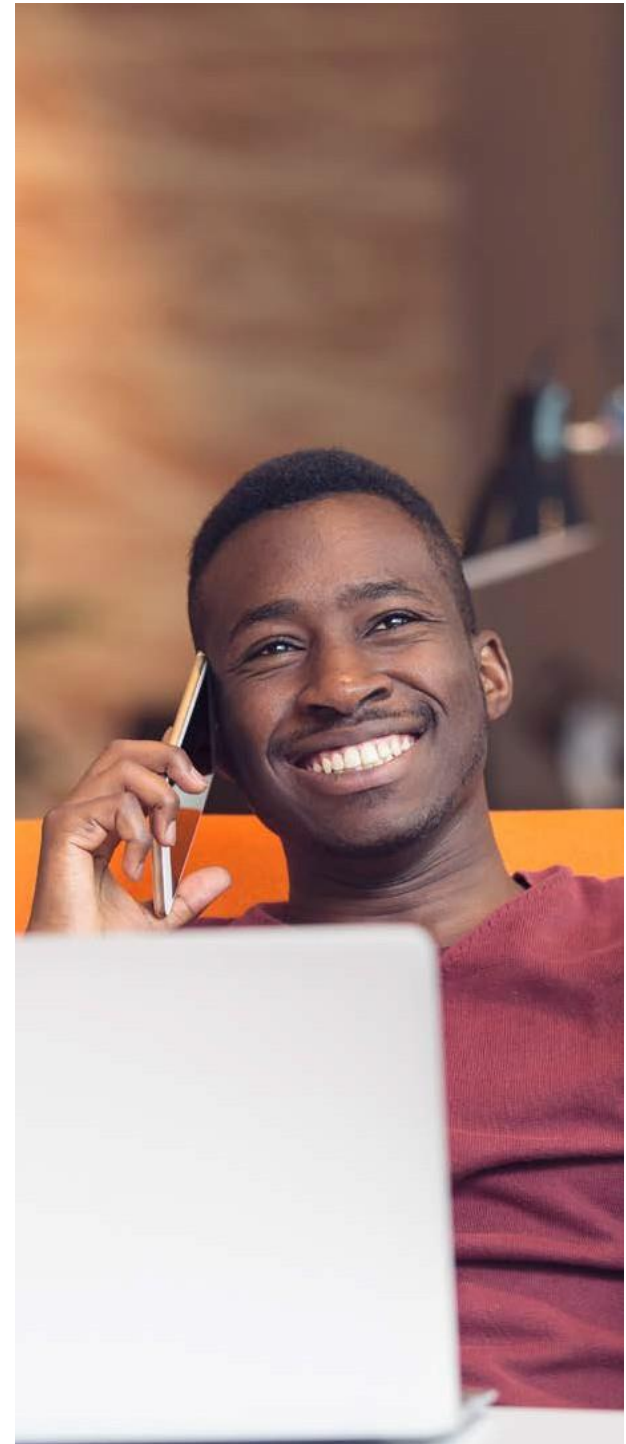
De Pensioenfederatie heeft haar leden opgeroepen om bij het vaststellen van MVB-beleid de achterban te raadplegen. Maar bijvoorbeeld ook de nieuwe IORP-richtlijn doet dat. We zijn het daar hartgrondig mee eens, maar beseffen tegelijkertijd: dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Hoe organiseer je dat? In de sector is het betrekken van deelnemers bij de ontwikkeling van MVB-beleid nog grotendeels nieuw terrein. Bovendien is een APF, zoals het onze, in dat opzicht een uitzonderlijke constructie met werkgevers en deelnemers vanuit verschillende bedrijfsculturen, verdeeld over verschillende kringen.

Efficiënt georganiseerde medezeggenschap

We hebben we bij Centraal Beheer APF, juist met het oog op de pluriforme achterban, de medezeggenschap en belangenbehartiging efficiënt georganiseerd. Er is één compact en onafhankelijk bestuur, dat verantwoordelijk is voor alle kringen. Deze kringen behouden invloed op het beleid doordat ze op belangrijke punten goedkeurings- en adviesrecht hebben. Hiervoor laten ze zich vertegenwoordigen in belanghebbendenorganen (BO's), waarvan ze de leden uit hun midden kiezen. In de regel komt een BO acht keer per jaar bijeen. Deelnemers en werkgevers die niet in een BO plaatsnemen, kunnen hun stem kwijt bij hun vertegenwoordiger in het BO. Daarnaast hebben BO's altijd toegang tot het bestuur. De lijnen zijn dus erg kort.

Wij vroegen onze deelnemers en pensioengerechtigden hun stem over groen beleggen

Bij Centraal Beheer APF deden we onderzoek over groen en duurzaam beleggen. Wij hielden een onderzoek onder deelnemers en pensioengerechtigden, want om een zo goed mogelijk pensioen te bieden is beleggen essentieel. Wij wilden weten wat onze deelnemers vinden over groen beleggen. Zie het als beleggen op een duurzame en verantwoorde manier met oog voor rendement maar zeker met oog voor de wereld. En wat blijkt; driekwart van alle deelnemers en pensioengerechtigden van Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds die meededen aan het onderzoek zeiden “Ja” tegen groen beleggen. Wel zegt meer dan de helft van de ja-zegggers dat het niet ten koste mag gaan van het pensioen.

De achterban aan het woord

Mick Verbrugge: 'Met MVB kun je eveneens een goed pensioen bereiken en daarnaast een positieve impact maken op de leefwereld van de achterban'

"Als SBO vertegenwoordigen wij de belangen van iedereen die premie afdraagt, pensioen opbouwt of ontvangt. Ik vind het belangrijk dat het bestuur rekening houdt met de voorkeuren van onze achterbannen bij het beleggen van hun pensioenpremies. Daar zorgt het SBO voor. Het is immers hun geld, hun arbeidsvoorwaarde. Als je maatschappelijk verantwoord beleggen goed doet, kun je een goed pensioen bereiken, door op verantwoorde wijze stabiele rendementen te behalen. Bovendien kun je direct een positieve impact maken op de leefwereld van de achterban. Door de premie positief te investeren, te stoppen met bepaalde investeringen, of juist het gesprek aan te gaan met bedrijven die bijvoorbeeld minder vervuילend zouden kunnen werken. Het is fijn dat je juist mooie pensioenen kunt bereiken door in de goede dingen te beleggen, zonder dat dit ten koste hoeft te gaan van het rendement."

"Tijdens de MVB-dag voor BO's bij Centraal Beheer APF zijn de juiste gesprekken gevoerd. De insteek van het bestuur was om ons MVB-beleid naar een nieuw volwassenheidsniveau te tillen, waarbij de mening van de achterban sterk telt. Ik ben er best trots op dat Centraal Beheer APF sinds de oprichting grote stappen heeft gezet in de ontwikkeling van het beleggingsbeleid en een belangrijke speler is geworden in de markt voor algemeen pensioenfondsen. Dan zie je dat adequate profilering, keuzevrijheid en persoonlijke aandacht lonen. Uiteraard hebben we het bestuur erop gewezen dat het intensiveren en verder ontwikkelen van MVB-beleid geld kan kosten. Eventuele extra investeringen moet het bestuur aan de deelnemers en werkgevers kunnen verantwoorden. En op langere termijn dient het te leiden tot vergelijkbare dan wel betere rendementen. Een goed pensioen tegen de juiste kosten blijft voor het SBO voorop staan."

Mick Verbrugge is voorzitter van het Samengevoegd Belanghebbendenorgaan (SBO) bij Centraal Beheer APF. Het SBO vergadert met het bestuur en met de Raad van Toezicht en heeft op de belangrijkste thema's adviesrecht of goedkeuringsrecht.

De achterban aan het woord

Jeroen van der Put: 'MVB leeft sterk onder de deelnemers'

In het nieuwe pensioenstelsel zal het beleggingsrisico verder opschuiven naar de deelnemer. Betekent dit dat je als pensioenfonds de deelnemer ook meer moet betrekken bij het MVB-beleid? "Wat ons betreft wel", zegt Jeroen van der Put, "het is hún pensioengeld. Je ziet ook dat deelnemers graag over MVB meepraten. Bij presentaties en andere bijeenkomsten merk ik dat het onderwerp onder hen sterk leeft. Misschien ook omdat de media er veel aandacht aan hebben gegeven, vooral aan pensioenbeleggingen. Hoe dan ook moet je als pensioenfonds er beleid op ontwikkelen. Onze achterban moet zich comfortabel blijven voelen bij het beleggingsbeleid."

Jeroen van der Put heeft in het bestuur als speciale aandachtsgebieden het vermogensbeheer en de regievoering over het relatiemanagement. Naast zijn lidmaatschap in het bestuur van Centraal Beheer APF, waaraan hij het grootste deel van de werkweek besteedt, bekleedt hij onder meer bestuursfuncties bij andere grote pensioenfondsen en ook is Jeroen voorzitter VBDO en de extern adviseur Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen en voorzitter van de risicomanagementcommissie van de Pensioenfederatie.

Wat zeggen de deskundigen over MVB?

Angeli van Buren: “Wij kijken hoe duurzaam en verantwoord bedrijven bezig zijn”

Al sinds de oprichting staan wij bij Centraal Beheer APF stil bij Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Want pensioen gaat over meer dan geld. Pensioen gaat over geld voor de toekomst. Voor later. Maar ook gaat het om een gezonde, leefbare toekomst. Voordat in bedrijven wordt belegd kijken we bij Centraal Beheer APF onder andere hoe duurzaam bedrijven zijn. Hoe verantwoord zijn ze bezig? Er zijn bedrijven en landen waar we ‘nee’ tegen zeggen. Bij al onze beleggingen maken we deze afweging.” Dat zegt Angeli van Buren, Manager Vermogensbeheer bij Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds. MVB is een internationale trend. Er is een enorme toename van implementaties van MVB-beleid zegt Angeli. “Bij vrijwel elk pensioenfonds, groot of klein, staat MVB intussen op de agenda. Niet alleen in Nederland; het is een internationale trend. Wel zien we verschillen in de totstandkoming van dat beleid; in Angelsaksische landen is dit vooral aan het management. Dat is in Nederland toch wel anders, waar besturen meer betrokken zijn. Binnen de algemene trend zie je ook een verbreding: van aandelen naar alle assets, van louter uitsluiting naar ESG-integratie en actief eigenaarschap. Ongetwijfeld heeft het IMVB-convenant van de Pensioenfederatie hier in Nederland een positieve bijdrage aan geleverd. Ook werken we aan impact-beleggen. Hoe dan ook is MVB ontegenzeggelijk niet alleen een trend, maar vooral ook noodzaak.

Sinds september 2019 is Angeli van Buren bij Centraal Beheer APF verantwoordelijk voor het vermogensbeheer en voor het relatiebeheer richting stakeholders van Centraal Beheer APF en is lid van de Onderzoekscommissie van Eumedion. Haar achtergrond richt zich op management in de Vermogensbeheer- en pensioensector.

Wat zeggen de deskundigen?

Annette van der Krogt: 'MVB is niet vrijblijvend meer, maar een must'

Al sinds het MVB-denken in Nederland opkwam, rond 2007, volg ik voor Achmea Investment Management de ontwikkeling ervan. Vijf fasen onderscheid ik daarin. De eerste fase is de normatieve fase. Directe aanleiding was de Zembla-tv-uitzending, die als een katalysator werkte om verantwoord beleggen en de daarbij behorende normen op de agenda te zetten bij pensioenfondsen. In de periode daarna, die samenvalt met de kredietcrisis, zie je de behoefte bij pensioenfondsen en beleggingsexperts om ESG-informatie (duurzaamheidsinformatie) in hun processen te integreren om zo tot betere beleggingsbeslissingen te komen. Vanaf 2015 zie ik een trend dat pensioenfondsen evalueren wat het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen heeft gebracht. Aan de hand van internationale ontwikkelingen, zoals het Klimaatakkoord van Parijs en de Sustainable Development Goals van de VN, worden nieuwe MVB-doelstellingen en MVB-overtuigingen geformuleerd. In de vierde fase, waarin we nu zitten, is de vrijblijvendheid van MVB voorbij. Waar het een aantal jaar geleden een eigen keuze was van pensioenfondsen om invulling te geven aan MVB, worden pensioenfondsen in de vierde fase ingehaald door nieuwe wetten, regelgeving en sectorinitiatieven.

Zo zijn er ESG-vereisten terug te vinden in IORP en is in december 2019 de Shareholders' Rights Directive van kracht in Nederland. Maar ook vanuit de sector zijn er nieuwe initiatieven en standaarden, zoals de Nederlandse Stewardship Code en het IMVB-convenant. Sinds maart 2021 is ook de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van kracht geworden als onderdeel van het EU Actionplan on Sustainable Finance. Deze

nieuwe regelgeving vanuit Brussel wordt gefaseerd geïmplementeerd. Inmiddels hebben pensioenfondsen de SFDR-documenten en teksten op de websites gepubliceerd en zijn de SFDR-rapportages beschikbaar in het jaarverslag en op de website voor de zogenoemde artikel 8 pensioenfondsen. Ondanks de nieuwe (wettelijke) kaders blijft er wel ruimte voor pensioenfondsen om hun eigen maatschappelijke thema's te kiezen die passend zijn bij hun achterban, net als de mate van ambitie die passend moet zijn bij het fonds. Je ziet de pensioenfondsen nu MVB-thema's kiezen om hun eigen accenten aan te brengen. Centraal Beheer APF heeft met z'n brede achterban gekozen voor brede thema's; klimaat en energietransitie."

"Als pensioenfonds heb je diverse instrumenten om je MVB-beleid uit te voeren: uitsluiten, impactbeleggen, ESG-integratie, dialoog aangaan, stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Met name het inzetten van de laatste twee instrumenten heeft de afgelopen jaren succes opgeleverd bij olie- en gasbedrijven. Zowel Royal Dutch Shell als BP heeft nieuwe duurzaamheidsdoelstellingen geformuleerd op het gebied van rapportage en beloningen. Dat is goed nieuws."

Annette van der Krogt is hoofd Verantwoord Beleggen bij Achmea Investment Management (Achmea IM), dat pensioen- en vermogens-beheeroplossingen biedt aan zowel particuliere als institutionele klanten, waaronder Centraal Beheer APF. Samen met haar team is Annette verantwoordelijk voor het ontwikkelen en implementeren van MVB-strategieën voor institutionele klanten.

Disclaimer

De in deze publicatie aangeboden informatie is bedoeld als informatie in algemene zin en mag niet worden beschouwd als een op uw situatie toegespitst advies. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds heeft de inhoud van deze publicatie met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld en zich gebaseerd op betrouwbaar geachte informatiebronnen. Er wordt echter nooit garantie of verklaring gegeven over de juistheid en volledigheid van die informatie, noch uitdrukkelijk, noch stilzwijgend. Aan de verstrekte informatie, aanbevelingen en berekende waardes kunnen geen rechten worden ontleend. De verstrekte informatie is uitsluitend indicatief en aan verandering onderhevig. Opinies, feiten en meningen kunnen zonder nadere aankondiging worden gewijzigd.

